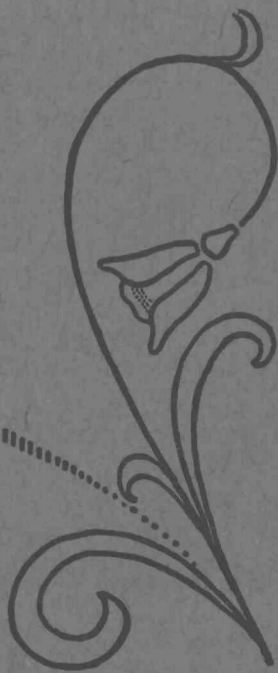

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

Vsebina.

1. <i>E. Gangl: Ilija Gregorič. Pesem</i>	193
2. <i>Jos. Vandot: Kekec nad samotnim brezdnom. Planinska pripovedka s tremi podobami</i>	194
3. <i>Gustav Strniša: Nevihta. Pesem</i>	203
4. <i>Andrej Rapè: Gojka. Povest</i>	204
5. <i>Fr. Žgur: Mesec. Pesem</i>	207
6. <i>Fr. Rojec: Zvesti čuvaj. Pesem z lesorezom</i>	208
7. <i>Dr. I. L.: V rojstnem kraju prvega slovenskega pisatelja. Poučni spis s podobno Primoža Trubarja</i>	209
8. <i>Gustav Strniša: Demanti. Pesem</i>	212
9. <i>Pouk in zabava</i>	213
10. <i>Kotiček gospoda Doropoljskega</i>	215

**Trst, Gorica, Gospa sveta,
Adrije cvetoči raj,
vam prisega je zapeta:
Naša last ste vekomaj!**

„Zvonček“ izhaja v mesečnih zvezkih ter stane vse leto v naprejšnjem plačilu 30 Din, pol leta 16 Din, četrt leta 9 Din. Posamezne številke 3 Din.

Uprava je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve sprejemamo tekom prvih 8 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Last in založba Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 8.

V Ljubljani, avgust 1924.

Letnik XXV.

Ilija Gregorič.

(1573)

*Pest železna krutega trinoga,
ki mu v žilah kri germanska polje,
tre Hrvata kmeta in Slovence,
zemljo krade mu, živino kolje.*

*Dvigne v ljudstvu se uporna sila,
v bran Matija Gubec se postavi,
zbere se ob njem pogumna četa,
z njo za pravdo plane v ples krvavi.*

*A izdajstvo jim za hrbet skoči,
meč uniči kmetom svetle nade,
in razbeljena železna krona
Gubcu na ponosno čelo pade . . .*

*Gregorič Ilija, voj junaški,
z Gušetičem drugom ne omahne,
vojevati hoče se za narod,
dokler mu svoboda v dom ne dahne.*

*Pri Jasenovcu se baš krepčata,
da bi zopet v borbo se spustila,
a proda ju Drmačič izdajnik,
ki ga zlata cena je zmamila.*

*V Zagreb ju odvedejo vojaki,
da bi ju sodila kruta sila,
toda v Beč ukaže pripeljati
carjeva beseda ju nemila.*

*Ude kmetoma so tu lomili,
v škripcih jima pokale kosti so . . .
Njima vzeli zlato so svobodo,
toda vzeli je potomcem niso!*

*In oba so mučenika zopet
zaklenili v zagrebške temnice;
tukaj Gušetič dobi zavetje
v blagih rokah smrti rešenice.*

*Gregorič pa brez bojazni čaka,
da mu sodbo izrekó krvavo,
in na trgu svetega mu Marka
meč krnikov odtlesi glavo!*

*Preden v smrt junak Ilija pade,
jasna mu beseda oglasi se:
„Skozi mraz in temo mučeništva
bednikom svobode dan žari se!“*

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

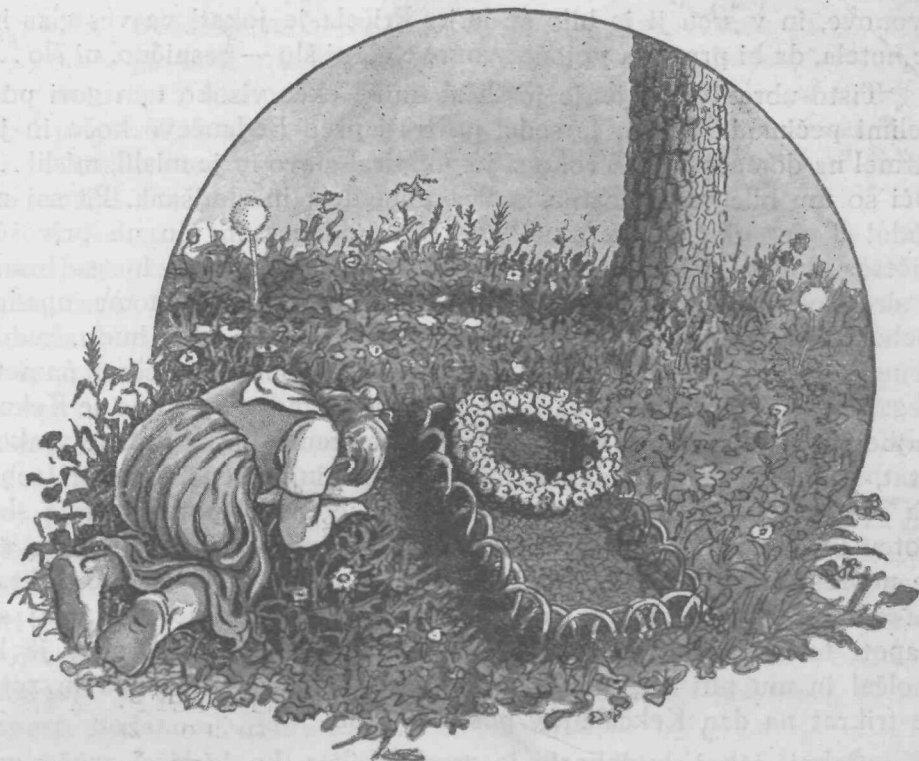
Kekec nad samotnim brezdnom.

Planinska pripovedka.

8.

Petelinček je veselo prepeval na Mežnarčevem dvoru. Njegovo pisano perje se je svetlikalo v rumenih solnčnih žarkih, ki so se poigrali in migali po širnem dvoru. Vse to je videl gizdavi petelinček in je zaradi tega kikirikal še glasneje in se je še bolj šopiril med kokoškami, ki so zadovoljno čebljale okrog njega. A to veselo kikirikanje ni bilo všeč mali Tinki. Stopila je Tinka iz hiše; polence je pobrala in ga je zalučala proti petelinčku. — »Všš — všš — ali boš tiho, nepridiprav!« je zaklicala mala Tinka in je bila resnično jezna. A petelinček se je razkoračil in je trikrat zamežikal z očmi. Potem pa je pogledal prav debelo na Tinko in se je začudil: »Kok-kok-kok...« Da Tinki ni všeč njegovo petje, njegovo krasno petje, ki ga putke kar prehvaliti ne morejo? Čudno, čudno... Pa petelinček ni mogel tega verjeti. Žato se je čudil in je dvakrat stresnil z glavo. Ker je mislil, da se je Tinka vendarle samo zmotila, je skočil na plot in je zapel s svojim najlepšim glasom: »Kikir-li...«

Tinka je našobila rdeča usteca; a polena ni več zagnala. Samo s prstkom je še zažugala petelinčku in je odšla preko dvorišča. Pa se Tinki res ni zdelo lepo od petelinčka, da tako veselo prepeva — prepeva, ko mora Tinka samo bridko zdihovati in jokati. In kako ne bi zdihovala in jokala? Saj ni več bratca — visoko v gori ga je nemara že umoril strašni Bedanec in ga je zakopal nekje sredi gozda. Pa je zdaj Kekec mrtev in nikoli več ne bo igral na svoje zlate citre. In tudi prepeval ne bo več tistih lepih pesmi, ki jih je znal sto in sto. V grobu leži Kekec, mrtev in tih, kakor njena mucika tam na vrtu. Oj, Kekca ni nikjer več, pa tudi bele mucike ni več. Tinka je ostala sama. Nihče se ne igra z njo, in v srcu ji je sama žalost in težka bridkost, ki ji ne da nikoli miru, da mora mala Tinka neprestano jokati in zdihovati. Oj, jokati za Kekcem, ki ga ni že sedem dni domov; oj, zdihovati za belo muciko, ki jo je ugrabila hudobna smrt, in počiva zdaj na vrtu v lepem grobu...

Tinka se je napotila na vrt. Pod široko črešnjo je sedla v mehko travo. Tam je bil grobek bele mucike. Ves je bil posut z rožami, da se črne prsti niti videlo ni. Tinka je gledala na grobek. Roke je prekrizala na prsih, in iz oči so ji pričele vreti solze. Počasi so tekle solze po njenem rdečem licu in so bile vroče in pekoče. — »Oj, mucikal!« je govorila Tinka v svoji žalosti. »Počivaš, lepo počivaš v črnem grobku in niti ne slišiš mojega zdihovanja... O, zakaj je umrl nesrečni Kekec? Glej, mucika, rekel je, da si izmisli o tebi krasno pesem. Jaz bi jo zapela na tvojem grobu, a ti bi me slišala in bi mi lepo zamijavknila iz groba. Pa se ne oglasiš, mucika, ker jaz ne znam zapeti take pesmi kot Kekec. Nikoli več te ne bom slišala in tudi Kekca ne bom videla nikoli več... O, hudo je meni, mucika, oj, strašno hudo...«

Tinka je zajokala, in v srcu jo je zbolelo tako silno, da ni mogla več zdržati. Kar zleknila se je in je zarila obrazek med travo. »Kekec, Kekec!« je zavpila tu pa tam. »Mucika, mucika!« — Pa je zopet jokala in se ni mogla ustaviti niti za trenutek. Na vasi so pričeli pritrkavati zvonovi in so naznanjali delopust. Ubrani glasovi so se razlegali preko vsega zagorskega sveta in so peli tako milo, da se je človeku tajalo srce, ko je poslušal tisto jasno, svečano zvonjenje. Tinka je slišala

zvonove, in v srcu ji je bilo še huje. Pričela je jokati na ves glas in je hotela, da bi prevpila pojoče zvonove. A ni šlo — resnično, ni šlo...

Tisto ubrano zvonjenje je slišal tudi Kekec visoko tam gori pod belimi pečinami. Kekec je sedel na trati pred Bedančevo kočo in je strmел na domačo vas. Z roko si je podpiral glavo in je mislil, mislil... Oči so mu bile vse žalostne in lica pobledela in shujšana. Pa saj ni čudo! Teden dni ga že muči hudobni Bedanec in mu ne privošči ničesar dobrega. Vsak dan ga trikrat pošteno nabije in ga hrani s sirovim sirkovim močnikom, da je že Kekcu popolnoma upadel trebušček in so mu splahnela rdeča, polna lica. Oj, to je hudo, hudo! A najhuje je pa še to, da se ne more Kekec domisliti ničesar pametnega, da bi prevaril Bedanca in bi pobegnil domov. To edino je Kekca najbolj skelelo in skoro samega sebe se je sramoval. Pa tudi je vsakokrat, ko ga je nabil Bedanec, stiskal ustna in prisegal sam pri sebi, da se znosi nad Bedancem — o, vendar je uvidel potem, da je slaboten in da ničesar ne opravi, če se zapraši v Bedanca. Bedanec ga je neprestano gledal s srepimi očmi in je samo godrnjal. Le trikrat na dan je izpregovoril s Kekcem in vsakokrat mu je velel, naj se napoti takoj h Kosobrinu in ugrabi sirotno Meno. A Kekec je le molčal in mu niti odgovoril ni. To pa je razjarilo Bedanca in zato je trikrat na dan Kekca prav pošteno nabil.

»Čakaj, čakaj, hudobec!« je grozil Kekec, ko je ležal zvečer na senu in je zaman poizkušal, da bi zaspal. »O, ni še konec vseh dni, in nazadnje ne vem, kdo se bo smejal — ti ali pa jaz... Še nihče ni pretepal Kekca. Samo mati me časih oplazi z gorko šibo. A mati dela prav, ker imam jaz preveč porednih muh v glavi... Ti, hudobec, pa me pretepavaš — Kekca pretepavaš. Pa še ne veš ne, kdo je pravzaprav Kekec. Zato pa te zadene nekaj, da boš gledal debelo in se ti ne bo nikoli več ljubilo, da bi pretepaval poštene ljudi... O, le čakaj, hudoba! Pride Kosobrin in me povede na svoje domovanje. In videl boš, hudobec, kako se ti bo potem godilo... Pa ti bo še presedalo sosedsvo s Kekcem. Saj Kekec ni Kosobrin, ki se strese pred vsakim zajčkom. Zato pa počakaj še nekaj dni, Bedanček!«

In res — Kekec se je zanašal samo še na Kosobrina, ker mu vse nakane in spletke niso prav nič pomagale. Zato pa je potrpel vse in ni nikoli javkal. Kadar ga je Bedanec nabil, se je splazil tja na goličevje in je gledal dolgo, dolgo na Kosobrinovo domačijo. Videl je možička, ki je delal pridno na njivi. Tudi Kosobrin je časih pogledal nanj in je pomignil z roko. A Kosobrin ni izpregovoril več besedice z njim, ker ga je bilo strah Bedanca. Tam gori med grmovjem se je prikazala sem in tja mala Mena. Zamahnila je z roko in je zaklicala veselo preko soteske: »Kekec, Kekec!« — A že je izginila v goščavi, še preden je mogel Kekec zavpiti prijazno besedo.

»Hm, Bedanca se bojita,« je pomislil Kekec. »Strah ju je; zato pa nočeta govoriti z mano. Mislita si, da razdražita Bedanca še huje, ako govorita z mano... Prav delata, čisto prav... Zato pa tudi jaz ne izpregovorim več z njima. Mirno bom sedel tu in bom čakal, kdaj se prikrade Kosobrin v jarek in me odvede s seboj. O, da bi prišel že kmalu! Tako težko že čakam, tako težko...«

A Kekec je vendarle čakal in je potrpel. Odšel je nazaj na trato pred Bedančevo kočo in je strmel v dolino ali pa je gledal na ujetega sokoliča, ki je sedel žalostno tam gori na strehi. Sokolič je neprestano povešal glavo. Le redkokdaj jo je dvignil, in oči so mu pogledale na belo skalovje. Tedaj pa je sokolič polglasno zajechal. Stresnil je s perutmi in se je zagnal naprej. A neusmiljena verižica ga je potegnila nazaj, da je sokolič omahnil tam na koncu strehe. Potem je sfrčal nazaj na sleme. Stisnil je glavo pod perutnico in se ni dolgo, dolgo več ganil.

Kekcu se je ujeti ptič smilil do srca. Že večkrat se ga je polastila misel, da bi rešil sokoliča. »Kaj, če bi ga izpustil?« je pomislil sam pri sebi. »To bi robantil Bedanec, če bi mu ptič ušel! Kar na streho pojdem in odvežem sokoliča. Veselo bo vzfrfotal in bo poletel v skalovje. In vesel bo, tako jako vesel, kakor bi bil jaz vesel, če me izpusti Bedanec... Hoj, kaj, če bi poizkusil?«

Kekec se je že splazil do strehe. A pravočasno se je še premislil. »Bedanec me ubije, če izpustim sokoliča,« je dejal. »Saj bo takoj vedel, da ptič ni sam pobegnil, ampak da sem ga jaz odvezal od vrvce... Počakaj še malo, sokolič! Tistega dne, ko pobegne Kekec, boš pobegnil tudi ti. To ti obljubljam danes in kar Kekec obljubi, to je pribito, še bolj pribito kot deska k Bedančevi koči. Zato mi pa verjemi, sokolič, in se nikar ne žalosti!...«

Tistega dne pa je rekel Kekec Bedancu: »Stric Bedanec, ali slišite? Povem vam, da vam sokolič danes ali jutri pogine. Poglejte ga, kako žalostno čepi tam na slemenu, pa mu ni mar za ves svet. Zakaj pa, stric Bedanec? Veste, zato, ker ga krmite s samim sirkovim močnikom kakor tudi mene. Pa mislite, da je sokolič zadovoljen s samim močnikom? Mislite, da sem jaz zadovoljen? — O, vajeen je sokolič česa boljšega in ne bi mu škodil masten založaj, kakor tudi meni ne bi škodil... Zato pa vam rečem, stric Bedanec, da pogledjte malo na sokoliča. Če vam pogine, no, pa bo zvečer spet sovina godba. In javkali boste spet, in Kekec vam bo zopet dober — zato dober, da vam preplaši nevšečno sovo... Kaj mislite, da vsak rad je sirkov močnik? Ali mislite, da se vsakemu ljubi plašiti nevšečne sove? Ha, stric Bedanec? Pa mi povejte!«

Bedanec je zarežal nad Kekcem in ga je zasukal, da se je deček kar prekotalil po tleh. Obrnil se je Bedanec in je izginil v goščavi.

Kekec pa je gledal za njim in se je namuznil. »Glejte, pa sem ga zopet prav pošteno dregnil,« je govoril Kekec samemu sebi. »O, kar zasopel je in mi je pokazal zobe... Pa misli nemara, da se ga bojim? He-he, stric Bedanec, tega pa ne doživite, pa če moram tudi sto let z vami živeti... Bog ve, kam se je obrnil? Skoro gotovo na goličevje, da se malo skrega s Kosobrinom. Da se mu ljubi, o, da se mu le ljubil«

Kekec se je zagledal v zeleno, s solnčnimi žarki vso posuto dolinico, odkoder je prihajalo ubrano zvonjenje zagorskih zvonov. Srce se mu je širilo vedno bolj, da ga je kar prevzelo. Oči so mu postale nehote rosne in v duši je začutil silno hrepenenje, ki ga je vlekel v dolino, kjer stoji njegov dom, a na domu počivajo v ozki skrinjici njegove zapuščene citre. O, da bi imel vsaj tiste citre pri sebi, da bi si zaigral veselo pesem, krasno pesem, ki bi se razlegnila po tem divjem gorskem svetlu! Lepše bi se razlegnila tista pesem med mrtvim skalovjem kot ubrano zvonjenje zagorskih zvonov. In bilo bi lepo in prijetno vseokrog... A Kekec nima citer pri sebi. Že teden dni samujejo v skrinjici, in nikogar ni, da bi malo zaigral na zlate strune — o, nikogar...

In Kekec je mislil na svoje citre in je hrepenel po njih, ko je poslušal zvonjenje. Žalostno je povešal glavo še takrat, ko so utihnili zvonovi in je objela mrtva tišina zagorski svet. Niti pogledal ni več na veselo dolinico, ampak je zrl molče v tla in vedno večja žalost se ga je lotevala... Toda hipoma je dvignil glavo in se je ozrl okrog sebe. Zazdelo se mu je, da se je razlegnil ravnokar pridušen, obupen klic, ki je prišel kdove odkod iz temne goščave. »Kaj je to?« se je začudil Kekec in je vstal. Toda tisti krik se je razlegnil vnovič in je bil še glasnejši in razločnejši. — »Kdo vpije v goščavi?« se je vprašal Kekec. »Nemara vrešči divji orel ali pa jelen, ki ga je nekdo napadel... Hm, čudno, čudno...«

Tretjič je zavpil tisti presunljivi glas, in Kekec ga je tedaj spoznal. »Bedanec vpije tam na goličevju,« je dejal Kekec in se je čutil vedno bolj. »Strašno vpije Bedanec in je ves razjarjen... Hm, pogledat grem na goličevje. Nemara sta se Bedanec in Kosobrin pošteno skregala...«

Kekec je stekel skozi goščavo. Na vso sapo je hitel med širokimi bukvami in se je ustavil šele na parobju. Ozrl se je navzdol proti divjemu jarku, odkoder je prihajalo glasno vpitje. Tedaj pa se je prijel Kekec za glavo in je zavpil ves prestrašen. Zagledal je tam doli Bedanca, ki je mikastil majhnega možička. A tisti možiček ni bil nihče drugi nego Kosobrin. Držal je Bedanec Kosobrina z obema rokama; okrog pasa ga je držal in ga je dvigal od tal kot lahko peresce. In kričal je Bedanec, da se je razlegalo strašno po ozki, gorski soteski.

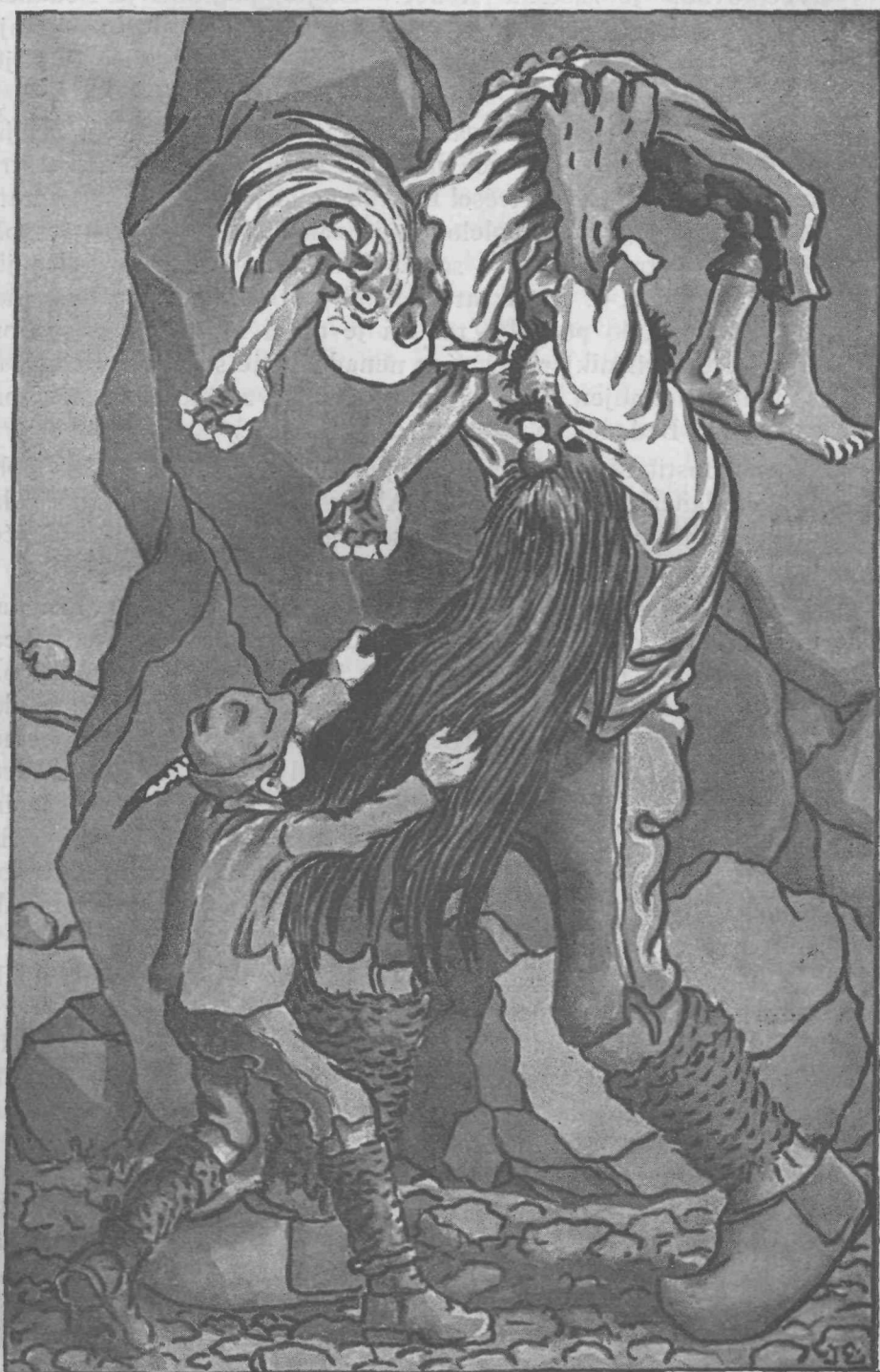
»Ovbe, ovbe!« je zastokal Kekec. »Glejte, pograbil je Bedanec Kosobrina! V jarku ga je zasačil, ko se je priplazil Kosobrin semkaj, da si natrga zdravilnih rož... Pa ga zadavi zdaj Bedanec, ker je strašno jezen na možička... Ovbe, ovbe!«

In Kekec je pričel kar z nogami cepetati v svojem strahu. Lasje na glavi so se mu naježili, srce mu je zastalo. Toda samo za tri trenutke. Zakaj Kekec se je stresel nenadoma in je zastokal še enkrat. Stisnil je ustna, da ga je zbolelo, in je zakrilil z rokami. Nato pa se je zaprašil po strmini na vso sapo. Tekel je in tekel po goličevju in se še zmenil ni, da se je trikrat prevrnil po tleh. O, Kekec je samo zasopel in se je naglo pobral s tal. Pa je drvel naprej, drvel kakor veter in se ni ustavil nikjer več. Kar nenadoma je stal kraj Bedanca, ves zasopljen in oznojen. Dvakrat je še zakrilil z rokami; potem pa se je zaprašil v Bedanca in ga je zgrabil za roke.

»Ali boš pustil Kosobrina?« je sopel Kekec in se je vedno bolj zaganjal v Bedanca. »O, ti hudobec! Ali ga boš pustil? Rečem ti, da ga pusti! Ti še ne poznaš Kekca! A zdaj ga boš spoznal — zdaj, če ne izpustiš Kosobrina... Hitro ga pusti, ti rečem še enkrat...«

Bedanec je pogledal na razjarjenega Kekca, a ni izpustil možička, ki se niti ganil ni več med njegovimi trdimi pestmi. Sunil je Kekca z nogo, da je deček odletel daleč v stran in je padel za skalo. To pa je razjarilo Kekca še bolj. Kar zapihal je nevšečno in se je naglo pobral. Zagnal se je vnovič v Bedanca in ga je zgrabil z obema rokama za košato brado in mu jo je pričel puliti, da je Bedanec zarjul od bolečine. — »Ha, ali te boli, hudobec!« je sikal Kekec in je pulil vedno huje. »Ne izpustim te, ne izpustim te, dokler ne pustiš Kosobrina v miru... Ali si slišal, hudobec? Ali si slišal? — Kosobrina izpusti, ako ti je ljuba tvoja brada... Ali ga izpustiš? Ha, ali ga izpustiš, hudobec? Ne odneham, ne odneham...«

Bedanca je strašno bolelo, ker Kekec ni poznal usmiljenja, ampak mu je pulil z vso močjo dolgo brado. Pač je otepaval Bedanec okrog sebe, da bi se otresel srditega dečka. A vse otepanje mu ni prav nič pomagalo. Kekec se ni zmenil za njegove brce, ampak je trgal in mikastil, da so dolge dlake kar frfotale po zraku. Tedaj pa se je Bedanec sklonil in je položil Kosobrina na tla. Zgrabil je Kekca za komolce, da je zahreščalo in da je zavpil Kekec od divje bolečine ter je izpustil brado. Bedanec ga je napol dvignil in ga je vrgel daleč onkraj jarka. Sklonil se je potem h Kosobrinu, ki je ležal na tleh in se ni več ganil. — »Ho-ho, kaj pa je to?« je zamrmral Bedanec. »Kaj je nemara mrtev? Ne gane se, pa niti sope nič več... Pa če je mrtev? Ti prebita reč! Saj ga nisem mislil zadaviti... Nemara je umrl od samega strahu, ko sem ga pograbil tako nenadoma in neusmiljeno... Hm, hm — kaj bo pa zdaj?«

In Bedanec se je popraskal za ušesom in je gledal ves prestrašen na Kosobrina. Kekec je priletel ravnokar nazaj in je pokleknil kraj Kosobrina. Za roko ga je prijel; a roka je bila odrevenela in mrzla. V obraz mu je pogledal; a obraz je bil bled in brez življenja. — »Ubili ste ga, Bedanec, nedolžnega človeka ste ubili!« je zavpil Kekec in groza se ga je polastila. »Ali ne vidite, da je Kosobrin mrtev in se ne gane več? ... Ubili ste ga — gorje, ubili ste ga! ...«

Bedanec je položil roko na možičkove prsi, da bi videl, če srce še bije. A srce ni bilo več — bilo je tiho in je mirovalo ... »Resnično — mrtev je,« je dejal Bedanec, in glas mu je bil zamolkel in se je tresel. »Mrtev je — umrl je od samega strahu ... Saj ga nisem hotel umoriti. Samo pograbil sem ga in sem ga nekajkrat dvignil v zrak. Pa se je ustrašil in je izdihnil dušo ... Nisem ga hotel umoriti, resnično ga nisem hotel ...«

»Hudobec ste, stric Bedanec, velik hudobec,« je govoril Kekec brezmiselno in je še vedno klečal kraj mrtvega možička. »Kaj vam je storil siromak? Kaj vam je bil na potu? — O, bil je pošten in dober človek ... A vi ste ga umorili, stric Bedanec, dobrega človeka ste umorili. Gorje vam bo zdaj, stric Bedanec, strašno gorje!«

»Tiho, pobič!« je zagodrnjal Bedanec. »Saj sem ti rekel, da ga nisem jaz. Samo strah ga je umoril, tisti veliki strah ...« In Bedanec je pogledal še enkrat na mrtvega Kosobrina. Potem pa se je obrnil in je odšel naglo iz jarka in preko goličevja in je kar hipoma izginil v goščavi.

Kekec pa je klečal kraj mrliča in je vil ves obupan svoje roke. Klical je Kosobrina na ves glas, ker ni mogel verjeti, da je možiček resnično mrtev. »Stric Kosobrin, stric Kosobrin!« je klical Kekec. »Dajte, odprite oči, pa me pogledjte! Saj ni več Bedanca tukaj! Odšel je, stric Kosobrin, in vam ni treba, da se ga še bojite ... Saj vem, da ste se samo potuhnili, da tako ubežite Bedancu. Zato pa odprite oči, stric Kosobrin, ker Bedanca ni več tukaj ... Ali slišite, stric Kosobrin? O, ali slišite?«

A Kosobrin se ni ganil. In tedaj je bil Kekec trdno prepričan, da je Kosobrin resnično mrtev. Zato je snel klobuček z glave in je sklenil roke. Pomolil je kratko molitvico. Potem pa je obsedel tam na skali in je pričel premišljati, kaj bi storil. Gledal je v globoki jarek, ki je po njem šumela divja Mala Pišenca. Misli so se mu utrinjale po glavi. Polotil se ga je spet srd, da je Kekec kar stiskal pesti. »Čakaj me, hudobec!« je govoril v svojem srdu. »O, danes ti zaigram, kot ti ni še nihče zaigral! Ne grem več v tvoje domovanje, ker me je strah in nočem živeti z morilcem pod eno streho! Rajši grem stanovat k zverinam v skalovje, rajši nego k tebi, hudobec! Danes boš spoznal Kekca in danes ti bo še hudo ...«

Še nekajkrat je stisnil Kekec pesti in je zamrmral nerazločno besedo. Potem pa se je dvignil in je stekel preko jarka in goličevja. Naravnost v Bedančevo kočjo je hitel; a kočja je bila prazna, in Bedanca ni bilo nikjer. Kekec je naglo zgrabil dolgo vrv in je stopil iz kočje. »Ne, nikoli več me ne vidiš, ti strašna kočja!« je rekel. A tedaj je sokolič presunljivo zavreščal na strehi. Kekec se je ozrl nanj in mu je pomignil z roko. Stopil je na lestvo in se je splazil na sleme prav do sokoliča. A ptič se je preplašil in je vzfrfotal. Kekec je zgrabil za verižico in je potegnil ptiča k sebi. Kakor bi trenil, je odpel verižico, in sokolič se je vzel in je poletel v naglem poletu proti sivemu skalovju... »No, tudi ti si rešen, kakor sem ti bil obljubil,« je govoril Kekec. »A tudi jaz bom rešen danes. Zdaj-le pobegnem — in ni je moči, ki bi me mogla zadržati. Bedanec je umoril Kosobrina, a sirota Mena je ostala sama onkraj soteske. Strah je in nikogar ni, da bi jo branil... Ojojmene, da se nisem mogel prej spomniti Meni! Sirotica, kaj bo počela brez Kosobrina? Umrla bo, od samega strahu bo umrla... A jaz pojdem tja na ono stran. Saj moram, moram, ker je Mena sirota in jo je zdaj strah, ker je sama.

A kako naj pridem tja, če pa ne poznam skrivne poti, ki drži na Kosobrinov dom? Ovbe, ovbe! Kako naj pridem?»

In Kekec je razmišljal, a se ni domislil ničesar. To ga je pa razjarilo še bolj. Zasrbelo ga je močno v prstih, da ni mogel mirovati. Kar zaprašil se je nazaj v Bedančevo kočo. Prevrnil je mizo in klopi; pograd je prevrnil in se je lotil kuhinjske posode ter jo je razmetel krog in krog. — »Ha, hudobec!« je sopel. »Tu imaš svojo lepo kočo... tu imaš Kekca... Spominjal se ga boš, dokler boš živ. A rečem ti, da ga ne uloviš nikoli več... O, hudobec! Kar pridi in poizkusi, če me moreš pograbit! In žal ti bo in boš jutri zaman iskal, kje si imel nekoč kočo... O, le počakaj, ti hudobec!«

Kekec je stopil do ognjišča, kjer je tlela žerjavica. »Kaj, ko bi razpihal ogenj?« je pomislil in oči so se mu zasvetile. »Zažgal bi mu kočo, da bi gorela z veselim plamenom... Kaj, če bi jo res zažgal? To bi gledal Bedanec in bi robantil. Hej, hej...«

A Kekec je zmigal z glavo. In da bi zbežal vabljivi izkušnjava, se je naglo okrenil in je zdrvel iz koče.

Nevihta.

Temni oblaki —
strašni junaki
se nad poljano tepó,
spuščajo strele,
kroglice bele
streljajo točo na plodno zemljó.

Kaj smo storili,
se pregrešili,
da se jezijo na nas?
Žito moré nam,
zdaj pač gorjé nam,
čaka nas žalosten čas!

Kruhek zaspal bo,
glad nas obdal bo,
tožbe začuje se glas.
Črni oblaki,
strašni junaki,
kaj se jezite na nas?

Gustav Strniša.

ANDREJ RAPE:

Gojka.

(Konec.)

III.

voje velikih dogodkov se je Gojki pripetilo tisti dan. Sen, ki ga je sanjala toliko časa, se je uresničil: mama je prišla. Želja po obisku šole se ji je uresničila.

Lepo jo je bila napravila mama oni dan in odšli sta k vpisovanju. Ej, kako živo je bilo šolsko poslopje tistega dne! Tako lepo je bilo poslopje, in zdelo se je kakor mati, ki pričakuje vrnitve svojih otrok. Bolj praznično je bilo kakor sicer, saj je radovedno zrlo na mlada življenja, ki so prihajala z občutki strahu in veselja v njegovo okrilje.

Gojka se šole ni bala. Že takoj prvi dan ji je mama na njeno željo obesila na ramo šolsko torbico, ki ji jo je bila prinesla, ko je prišla k hiši, in ki je z njo imela Gojka toliko veselja. Z rdečo čepico na glavi, ki so izpod nje silili bujni črni kodri in gledale zvedave oči, s torbico na rami je bila že prava učenka. Ponos ji je polnil srce.

Obojega se je pozneje vedno veselila: šole, kjer je bilo tako živahno, tako prijetno; veselila se je pa tudi vrnitve k ljubi mami, ki je ljubeznivo skrbela zanjo, jo poučevala, kadar je bilo treba, in z njo kramljala o veverici, punčki, ljubeznivi učiteljici in ljubih součenkah.

Vedno je bilo dosti snovi za razgovore z mamo.

Tudi s Petrčkom sta bila pogosto skupaj.

Od srca se je nasmejala mama, ko ji je Gojka pravila, kako se je Petrček zadnjič odrezal.

Pripovedovala mu je o šoli in o tem, kaj so se učili.

»Danes smo naštevali jesensko sadje,« mu je pravila. »No, Petrček, pa povej, če veš imenovati kako sadje?«

»Kaj bi ne vedel,« je dejal. Toda ni imenoval ničesar.

Pa mu je Gojka naštela, kakor so napravili v šoli. Sedaj pa je moško dostavil: »In tudi peršut!«

Gojka ni vedela, kaj naj reče na ta dostavek, toda v šoli tega sadja niso imenovali.

Ko je to pravila potem doma, sta se očka in mama toliko nasmejala, da se Gojka ni mogla prečuditi. Mama ji je pozneje razložila, da »peršut« ni sadje, temveč je svinjsko meso. »Petrček je prej kot ne mislil le na jedi, ki mu gredo posebno v slast, pa je tako povedal,« je dostavila.

Tako je Gojka živela vso zimo srečno življenje deloma v šoli, deloma doma ob mami in očku, ob svoji punčki ter v družbi s Petrčkom ob kletki živahne veverice.

* * *

Bilo je leto potem pomladanskega popoldneva. Prijateljica je bila obiskala mamo. Mnogo sta si imeli povedati, pa sta zato radi bili sami.

Gojka se je v drugem kotu sobe, kjer je bil njen dom s punčko in veverico, zabavala s tem, da je kazala veverici v kletki svojo punčko: »Na, daj ji poljubček,« je veselo klicala in pritisnila je obrazek punčke na mrežo kletke.

Veverica je skakala v kletki sem in tja in je večkrat opletla s košatim repom Gojko preko noska, ki ga je vtikala skozi mrežo. Gojka je vsakikrat ob takem slučaju veselo vzkliknila, a gospe ob mizi, ki sta bili v tako živem razgovoru, sta se zganili in pogledali v kot, kjer se je igrala Gojka.

Gospodinja je že nekolikokrat z nevoljnim sikanjem opozorila Gojko, naj miruje.

»Neznosna si, Gojka!« je naposled precej jezno izpregovorila in vstala od mize. »Kaj naju motiš in strašiš! Človek še samega sebe ne sliši ob tem večnem dirindajul«

Gojka je čula te besede. Začudeno je pogledala na jezni mamin obraz in na dobrovoljni smehljaj prijateljice, ki je pomirjevalno vplival na mamo. Umolknila je za nekaj časa, povabila glavico na ramo in zrla z nežnimi pogledi sedaj na mamo, sedaj na punčko in veverico, ki sta bili obe tako srčkani, pa je pozabila, da je bila karana in vnovič se je jela igrati.

Veverica je bila pomolila gobček skozi mrežo, in prav v istem hipu ji je pritisnila Gojka nanj punčkino glavico: »Na, poljubčkej punčko!«

Bodisi, da so punčkini lasje zaščegetali veverico v nasek, bodisi, da je bila užaljena, ker ji njena prijateljica ponuja punčkin obrazek v poljub namesto svojega, bodi temu kakorkoli, resnica je bila, da je od jeze ali veselja zavreščala tako glasno, da sta se obe gospe zganili in odskočili s stolov.

»Zdaj pa imam teh neumnosti dovolj,« se je razjezila gospodinja. »Gojka, poberi se s svojimi igračami stran!« In je pokazala z roko na vrata.

Jeza je kipela v njenih besedah. Njen glas pa se je kot oster nož zarezal v dušo otrokovo.

Široko je odprla Gojka oči. Stisnila jo je v grlu huda bolečina. Nehote in nevede je zgrabila z drobno ročico za vrat, kakor da hoče odtrgati od njega roko, ki jo davi. Povesila je glavo, pogledala

punčko in veverico, se v srcu posločila od igre z njima in s prestrašenim pogledom na mamo omahovaje stopila proti njej: »Prosim, mama, saj se ne bom več igrala,« in krčevito je zaihtela.

»Ostani, toda mir nama daj!« je rekla mama. Njen pogled pa je bil tako strog, da je pretresel otroka v dno duše. Brez glasu se je stisnila Gojka v kot. Otožen izraz se je pojavil na njenem licu.

»Mama, mama,« je zašepetala neslišno, in vroč pogled, poln otroške nežnosti, je pohitel k mami in se ujel z njenim pogledom.

Čudno je učinkoval ta pogled na gospodinjo. Ta čisti žar, ki se je utrinjal iz otrokovih oči, jo je ogrel. Nekaj neskončno mehkega se je razlilo po njeni duši. Ni bila več tako zgovorna. Pogosteje in pogosteje so ji uhajali ob razgovoru s prijateljico pogledi v kot, kjer je skoro v dve gubi stisnjena slonela Gojka ob posteljici svoje punčke, z glavo naslonjena na njeno glavico. Ni bila več zgovorna, zakaj v duši jo je nekaj bolelo. Tudi prijateljica je to opazila in se kmalu na to posločila.

Ko se je gospodinja, ki je bila prijateljico spremila do vrat, vrnila v sobo, je stala Gojka vsa žareča sredi sobe: »Mama, mama, saj si moja! Tako sem tvoja, bolj kot punčkina! Na!« Pomolila je mami svojo punčko in zaihtela, a solz ni hotelo biti. V razpete roke jo je ujela mačeha. Dvignila jo je v naročje in pritisknila z nekako divjo nežnostjo k sebi nežno telesce, ki se je krčevito stresalo in v smehu in joku je pritiskal otrok svoj obrazek k maminemu licu.

Ob tem trenutku, ko je položil otrok glavo na njeno ramo in se je krčevito oklenil okolo vratu, je začutila v svoji duši velik kes nad svojo osornostjo proti otroku; občutila pa je tudi neizmerno moč in sladkost otroške ljubezni, ki se ni znala in ni mogla drugače izraziti kakor s tem, da se je otrok tesneje in tesneje stiskal k njej. In čista otroška ljubezen je zmagala. Tudi otrok je začutil toploto njene duše, toploto vseoživljajoče ljubezni materine, ki se je pojavljala v divji nežnosti stiskanja na prsi in v poljubljanju. Dekličino telesce se je nehalo tresti, ožje in ožje so se stiskale njene roke okolo maminega vratu, debele solze, lepe kot čisti biseri, so se razlile na božajočo materino roko. Ob pomirjevalnih materinih glasih je Gojka vsa srečna zaspala v njenem naročju.

Položila jo je v posteljo in se je zamislila. V njeno srce je prišlo kakor razodetje: zavest lastne krivde in spoznanje dragocenega zaklada, ki je začaran ležal v globini mlade duše.

Razmišljala je: Nisem njena mati. Mačeha sem. Toda sem svetišče otrokovo, ki ni nikdar poznal svoje lastne matere. Svetišče sem čisto in lepo, postavljeno v otroško srce od Boga samega, še neoskrnjeno, neomadeževano v njem, prazno doslej, pa zdaj napolnjeno s tistim svetim žarom otroške ljubezni, ki je sijal iz Gojkinih oči.

In to svetišče sem danes onečastila. Skalila sem s svojo osornostjo neomadeževano stanovanje materino v otroškem srcu.

Ta žar, ki je sijal iz otrokovih oči! Ne morem ga pozabiti in ne pozabim ga nikdar! To čisto darovanje otrokovo: »Na punčko, mama, da ne boš huda! Tvoja sem bolj kot punčkinala«

Ali sem bila slepa? Bila sem! Toda zdaj gledam. Četudi nisem njena prava mati, sem svetišče materino. Tega svetišča ne oskrunim nikdar več!

In v tem sklepu je legel tudi mačehi sen na oči.

Ko se je zjutraj zbudila in zagledala v posteljici poleg sebe Gojkin obrazek, žareč še v sladkih sanjah, tedaj je položila svojo glavo na zglavje k njeni glavici in žarki pravkar vzhajajočega solnca so oblili dvoje bitij, posvetili so na dvoje velikih svetišč ljubezni.

»Gojka, Gojka!« je že vriskalo na sosedovem vrtu. Petrček jo je klical v pomladno veselje, ki ga poslej ni skalila več nobena temna in težka ura. Sijalo je samo solnce, veliko solnce! Ej, Petrček, Gojka, mati!

Mesec.

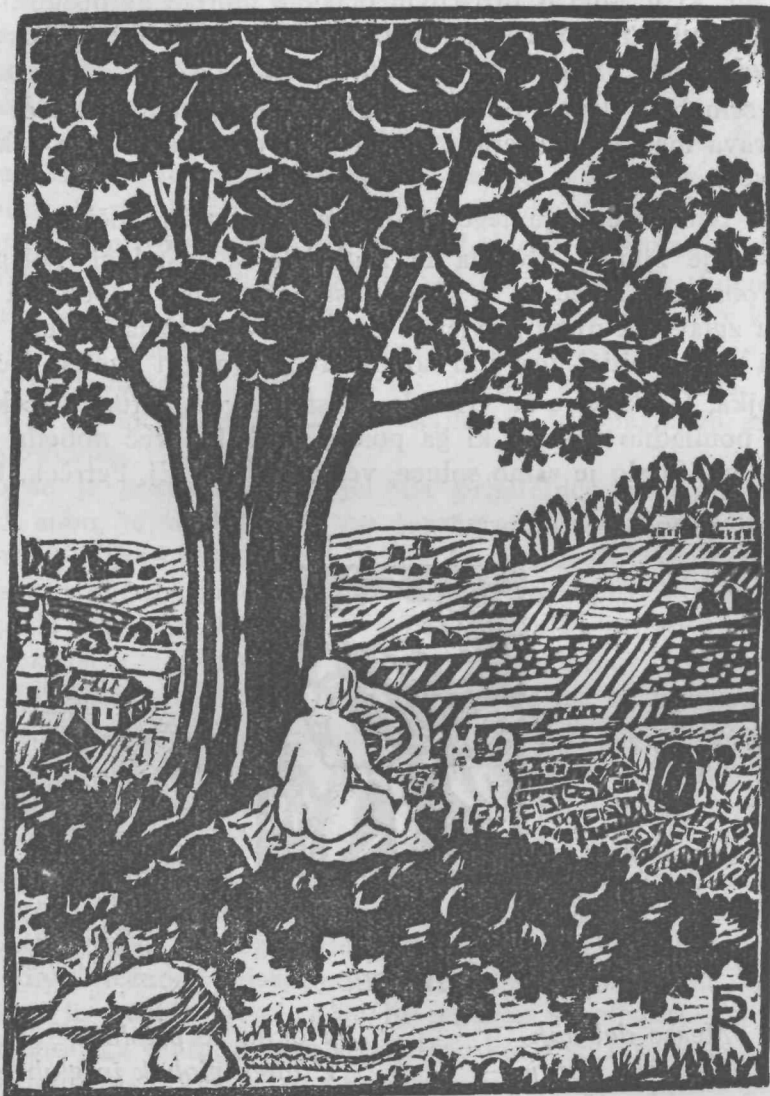
Mesec debeluh
čez nebo potuje —
smuk! — čez reko suh
k nam gre, povasuje;
zvedavih oči
gleda v vse strani;
kakor v vetru lat
giblje se in pazi,
tiho kakor tat

k oknu se priplazi.
V molk globok in gluh
mesec debeluh
gleda in se smeje,
posrebri odeje.
Ko so vse srebrne,
deco v sen zagrne;
za oblak teman
gre, ker je zaspan...

Fr. Žgur.

Zvesti čuvaj.

(Ob žetvi)

(Lesorez.)

Žito je na polju
srečno dozorelo
in ženjice vabi
iz domov na delo.

Tam na njivi žanje
sama mlada mati;
pod drevesom mora
sinček ji ostati.

In otroka v hlad je
mati posadila
in ga v zvesto varstvo
psičku prepustila.

Bolj mu ga zaupa
kot rokām sestrice,
ki z otroki šla je
v gozd po borovnice.

Fr. Rojec.

Dr. J. L.:

V rojstnem kraju prvega slovenskega pisatelja.

ko bi vas vprašal, kdaj je izšla prva slovenska knjiga, ali bi mi znali takoj prav odgovoriti? Morda bi me celo čudno gledali in bi mislili, da zahtevam od vas nekaj nemogočega! Ali pa bi ugibali sem in tja, kar bi ne bilo posebno dobro znamenje za vaše znanje. Toda pogosto se zgodi, da človek pri vsem učenju ravno najvažnejših stvari ne zna, in zato bi se nič ne čudil, če bi mi povedali napačno letnico. Torej da ne bo ugibanja in težav, povem vam sam: prva slovenska knjiga je izšla l. 1550. Ali ni to lepa letnica? Taka števila imenujemo navadno okrogla števila in si jih je lahko zapomniti. Upam torej, da ga ne boste nikoli več pozabili! Ali se vam zdi, da je to že precej davno? Izračunajte, koliko let že tiskajo slovenske knjige?

Mogoče vam bo znano, kdaj so sploh začeli tiskati knjige. Tiskarstvo je izumil l. 1436. Nemec Gutenberg, ki je živel nekako v letih 1400—1468. Kakor veste, so prej knjige samo prepisovali. Seveda lepo, tako da še danes občudujemo ono lepo pisavo. Gutenberg je uredil tiskanje tako, da je izdolbel eno celo stran na desko in potem tiskal posamezne liste. Pozneje so ta izum izpopolnili, tako da so že izrezljane črke stavili drugo k drugi in tako je ostalo do najnovejše dobe, ko tiskamo na stroje. Vse to bi si seveda morali ogledati v kaki tiskarni!

Takrat torej, ko so tiskali prvo slovensko knjigo, je bila tiskarska umetnost šele v začetkih,¹ toda razni mojstri so jo že precej izpopolnili, tako da se je tiskarstvo hitro razvijalo in so se knjige urno množile. Najboljše tiskarne so bile v Nemčiji in v Italiji.

Pri nas ni bilo takrat še nobene tiskarne. Kako pa — boste rekli — se je tiskala prva slovenska knjiga, če pri nas ni bilo tiskarne? — To je ravno, kar vas bo zanimalo. Prva naša knjiga je bila tiskana v Nemčiji v mestu Tübingenu. Kako pa je do tega prišlo? Le počasi, vse boste zvedeli! Zato vas povabim s seboj v rojstni kraj prvega slovenskega pisatelja — in spotoma vam bom povedal, kako je prišla prva slovenska knjiga na svet. Ker je dan lep in ker imamo malo denarja, bomo hodili kolikor mogoče peš, da bomo več videli in slišali.

Sedimo torej na dolenski vlak in se peljimo dve postaji od Ljubljane do Škofljice. Tam izstopimo in krenemo po ravni cesti proti Barju, ki ga tu obroblija prvi dolenski griči. Če vas zanima, vam povem lahko nekaj zanimivosti: Tista-le vas na vršičku pred

¹ Prva tiskana knjiga je bila l. 1450., torej 100 let pred prvo slovensko knjigo — latinsko sveto pismo.

nami se imenuje Zalog. Tu je bil rojen Janez Primic, Vodnikov učenec, ustanovitelj »Slovenskega društva« v Gradcu (1812), jezikoslovec in vzgojitelj, ki je l. 1823. tu doma umrl. Na teh gričih okolo Zaloga se je vršila l. 1813. velika bitka med Francozi in graničarji. Še danes se nahajajo v teh gozdih grobovi padlih vojakov. Tam ona vas s cerkvijo se imenuje Grmišče; bila je nekdanjako bogata, pravijo, da je podedovala francoske obligacije. Toda vas morda bolj zanima Barje s svojo lepo ravnino, z ravnimi cestami in svojimi posebnimi rastlinami. Tam na južni strani se kaže izanski grad: nekdanjako last Turjačanov — pod gradom je vas Ig-Studenec, za gradom se raztezajo obširni gozdi in nad njimi se dviga temni Krim, ki je za vse prebivalce okolo Barja najboljši vremenski prerok. Če hočete vedeti, ali bo danes lepo ali grdo, stopite tja k onemu možičku, ki koplje v jarku, pa vam bo takoj povedal: ozrl se bo na Krim in bo rekel: Krim je čist, lepo bo...

Po teh krajih so prejšnje čase povsod kopali šoto. Zdaj bolj gojijo travnike, zakaj zemlja na Barju je čim dalje več vredna. Časih je bilo tu jezero. Saj ste slišali o mostiščarjih in o stavbah na koleh. A to je bilo davno, davno... Potem je nastalo močvirje. Tam tista vas s par griči, ki mole sredi Barja iz ravnine, se imenuje Babna gorica. Tam je baje šla rimska cesta čez Barje. Dandanes močvirje zaradi osuševanja izginja in nekoč bo morda po vsej tej ravnini najlepše polje...

Toda mi gremo naprej in pred nami se kaže zopet druga vas s cerkvijo. To je Pijava gorica. Tam se bomo poslovili od doline in bomo zavili po cesti navzgor. Tam se nam bo nudil krasen razgled po vsem Barju tja do Krima, do Vrhlike in do Ljubljane in zadaj bomo videli celo vse gorenjske gorske velikane. Torej le urno stopimo! O Pijavi gorici vam res ne vem kaj posebnega povedati, razen da se tu ločita cesti: ena gre po dolini skozi Želumlje, druga pa po vrhu na Turjak. Mi gremo torej po vrhu. Ali vas zanimajo vrhovi, ki jih vidite tam na oni strani? Prvo je Golo, drugo je Kurešček. Tam čez se pride na Bloke ali Obloke, kjer je bil doma Obloški Tonček, oni Rajtguzen, ki ga poznate iz Rokovnjačev. Jaz sem nekoč hodil tam čez in vam rečem, da so tam krasni kraji. Pravo kraljestvo gozdov.

Naša pot se dviga in svet se nam čimdalje bolj razkriva. Cesta je speljana po pobočju širokega grebena, ki sega od Barja in se vzpenja pred nami vse višje in višje tja do Sv. Ahaca. Sv. Ahaca poznate. Videli ste ga iz Ljubljane, če ste stopili na Grad, na Rožnik ali na Razgled. To je tisti okrogli grič, ki se tako lepo vidi izmed vseh drugih. Na vrhu je cerkvica sv. Ahaca. To veste, da je bila bitka pri Sisku l. 1593. na Sv. Ahaca dan. Hasan-paša je bil premagan in je

utonil v Kolpi. Njegov plašč so pre naredili v mašni plašč in v ljubljanski stolnici beró mašo v njem na dan 22. junija vsakega leta. Pravijo, da je cerkev na Sv. Ahacu zidal grof Turjaški s turškimi ujetniki in da so ubogi Turki jako trpeli, ko so morali nositi kamenje navzgor. Lahko bi šli tudi mi na Sv. Ahaca. Ali ga vidíte? Se že kaže pred nami! Kako lepo nas pozdravlja z vrha! Blizu Gradišča smo že. Tu je najbrže svoj čas stal kak grad. Ako bi krenili s ceste na levo navzgor, bi prišli k sv. Petru na vrhu in od tam je samo še pol ure na vrh Sv. Ahaca. Toda cesta je lepa, gladko posuta in neprášna, zato je bolje hoditi po njej. Gotovo vas zanimajo bogati gozdi onostran doline: to so turjaški gozdi. — Tam pred nami se že kaže Turjak. Tja smo namenjeni, zato ne utegnemo hoditi po stranskih potih.

Primož Trubar.

Cesta se vije po prijetni samoti, le tu pa tam je kaka samotna hiša — zato pa nam je odprt pogled v svet. Tam zadaj na jugu — vidíte — tam je Snežnik — tam je sedaj naša meja... Kaj hočemo! Nekoč bo morda drugače, če bomo mi drugačni... Sv. Ahac je sedaj ravno nad nami in lahko vidimo njegovo starinsko cerkev z oddehlenim nizkim stolpom. Okolo in okolo ga obdajajo košati gozdi... In tam pred nami se dviga na visokem pomolu Turjaški grad.

Toda skoraj bi pozabili, da ste utrujeni. Takoj si bomo odpočili. Tam pred nami je ob cesti velika gostilnica. Zove se »pri Prajerju«. Ime pride od nemškega »pir-prajer«, kar se pravi toliko kot pivovarnik. Ampak tu ne kuhajo piva. Mogoče so ga nekdej. Domači ljudje so prav prijazni in radi nam postrežejo. Počijmo si torej pod košato lipo pred gostilnico in glejmo tja na grad, ki se dviga sredi zelenih dreves v vsej svoji mogočnosti.

Turjačani so bili v naših pokrajinah najbogatejši plemiški rod. Njih začetki segajo v 12. stoletje. Bili so posestniki obširnih posestev in gozdov in velikih gradov. Mnogi od njih so dosegli visoke službe in so se proslavili kot junaki v turških bojih. Najslavnejši je bil Herbert Turjaški, ki je padel v bitki pri Budački l. 1575. Turki so mu odsekali glavo in Turjačani so jo odkupili za 10.000 zlatov. Še danes hranijo to glavo na turjaškem gradu skupaj z glavo Friderika Višnjegorskega, Vuka Engelberta Turjaškega, ki so ga Turki ujeli in vrnili glavo za istotoliko odškodnino. Toda to je dolga zgodba, o kateri bomo drugič kaj več slišali.

(Dalje)

Demanti.

Dežek je na zemljo padel, zablestel, s kapljicami se na bilke zélene ujel.	»Mamica, glej, blesketa se travnik cel, hitro skočim zdaj po ata, da bo demantov vesel.
---	--

Pa na tratico prispel je Jožek naš, ki od zadnje že nedelje zna moliti očenaš.	Angel jih nasul je v travo vsepovsod, konec je pri nas uboštvá, jaz še velik bom gospod.« —
---	--

Mislil je, da demanti tu v travici ležé, hitro k mami je pritekel, da ji to skrivnost pové.	Mamica pa ga objame: »Ti si demant moj, druge solnčece nam vzame s tratice s seboj.
--	--

Druge solnčece izpije,
da enkrat
spet oblaček jih razlije
prek livad.« —

Gustav Strniša.

Skrivalnica.

Vprašanje je skrito v risbi.

Priobčil Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev naloge za kratek čas v 7. števil.

Dečki in deklice se morajo postaviti v vrsto tako:

+○○○+○++++○+○○○+○+○++++○+○○○+++++○+○○+○+

Prav so jo rešili: Zlata Košarjeva in Milko Stajnko, Ptuj; Gvidon Bakarčič, Ljubljana; Bojan in Branko Mervič, Ribnica; Joško Pinterič, Trbovlje; Franc Marondini in Marja Marondinjeva, Blanca; Tone Očko, Spodnje Brezovo; Mica Staričeva, Sevnica; Matilda Holečkova, Anastazija Budzova; Nikolaj Budz, Maribor; Janez Acman, Šmihel nad Mozirjem; Vlado Jordan, Ljubljana; Maksimilijan Ivačič, Franc Ivačič, Lev Ogurk, Edo Potočnik, Marjan Vahčič, Micika Mikolavčičeva, Anica Koritnikova, Videm ob Savi; Vida Černejeva, Celje; Kristina Pristovova, Primskovo pri Kranju; Dušan Vargazon, Zagreb; Anton Dovjak, Jesenice; Viktor Ivnik, Predtrg pri Radovljici; Anton Jerovšek, Šentovec pri Slov. Bistrici.

Kralj Aleksander I.

Junaškemu borcu za ujedinjenje SHS v našo skupno državo in prvi jugoslovanski kraljici Mariji. Zbral in priredil Jakob Dimnik, šolski ravnatelj. V Ljubljani 1924. Izdala, založila in tiskala Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Strani 281. Cena lično vezani knjigi je 40 Din. — Vsebina: I. Državna himna. — II. Istorija srbskega naroda. — III. Rodovina Karadjordjevičev. — IV. Narodna sužnost. — V. Osvobodjenje. — VI. Himna svobode. — VII. Ujedinjenje. — VIII. Kraljevič Aleksander. — IX. Kralj Aleksander I. — X. Zaroka kralja Aleksandra I. — XI. Romunija — domovina naše kraljice. — XII. Poroka kralja Aleksandra I. — XIII. Kralj in kraljica na Bledu. — XIV. Izleti Nj. Veličanstev križem Slovenije. — XV. Anekdote. — XVI. Prvi jugoslovanski vsesokolski zlet v Ljubljani. — XVII. Kronski svet v Ljubljani. — XVIII. Slovenska narodna himna. — Slike: 1. Kraljica Marija. — 2. Kralj Aleksander I. — 3. Karadjordje (Črni Jurij). — 4. Kralj Peter I. Osvoboditelj. — 5. Knežinja Zorka. — 6. Knez Arsen. — 7. Kraljica Marija s prestolonaslednikom Petrom. — 8. Kralj in kraljica na telovadišču. — 9. Nikola P. Pašić. — Vsebina te knjige bo zlasti za šole in šolske patriotične slavnosti globoka zakladnica. V vsakem poglavju so med članki zgodovinske vsebine vpletene tudi primerne pesmi za deklamacije in peaje. Knjiga podaja važne dogodke iz zgodovine Karadjordjevičev ter posebe še iz življenja našega kralja, ki si je v kratkem času svojega vladanja osvojil slednje jugoslovansko srce. Zgodovinski sestavki, pesmi in anekdote izzvenevajo v akorde narodnega in državnega edinstva, požrtvovalnosti, poveljavanja bratske sloge, vzgoje dinastičnega čuta ter vdanosti in zvestobe do dinastije Karadjordjevičev. Razni sestavki, krajevne beležke in anekdote o našem kralju in kraljici, ki sta potovala križem Slovenije, nam pričajo, da je napravil poset Nj. Veličanstev v Sloveniji na narod najboljši vtisk. Narod na ulici je vriskal in plakal od veselja, kadar je imel priliko videti svojega kralja in kraljico. Iz spoštovanja in vdanosti so kazale matere svojim dojenčkom slovenskega kralja in slovensko kraljico in v marsikaterem očesu so stale solze samega veselja. Takih prizorov je v izobilju

nanizanih v tej lepi knjigi, ki je izšla lično vezana, na lepem papirju in v lepem tisku, tako da se predstavlja izredno ugodno in avtor Jakob Dimnik je podal tu temeljito in simpatično zgodovinsko delo, ki je koristno za državno idejo. Zategadelj naj bi nobena slovenska hiša ne pogrešala te knjige.

»Iz dni trpljenja.«

Andrej Rape, znani in priljubljeni naš mladinski pisatelj, je poklonil naši mladini zopet nov dar za letošnje počitnice. To je VIII. zvezek njegovih zbranih mladinskih spisov, ki nosi ime »Iz dni trpljenja«. Knjigo izpolnjuje šest ljubkih povesti, in sicer: Iz dni trpljenja. — Telovaditi jih je učil. — Kresnikovanje. — Na rastanku. — Druška mati. — Tiras. — Iz vseh povesti odseva Rapetu lastno pripovedovanje, ki ga mladina vzljublja zaradi zanimive napetosti, da knjige ne odloži prej, preden je ne prečita v dušku. Po Rapetovih spisih rada sega mladina, zato smo prepričani, da bo tudi nova knjiga našla pot med njo, kar je najboljša ocena in najboljšo priporočilo zanjo. Knjiga je izšla v založbi Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Povest o svatbi kralja Jana.

»Povest o svatbi kralja Jana« se imenuje knjiga za male in velike otroke, ki jo je v češčini spisal V. Řiha, poslovenil pa jo je Karel Přibil. Izdala in založila je knjigo Učiteljska tiskarna v Ljubljani. — Povesti so kratke in mične, kakršne pač otroci najrajši čitajo. Primeroma drobna knjiga jih obsega štirinajst. Že naslovi govore o njih vsebini: Kako so se sešli gostje v gorski krčmi. — Kovačeva pripovedka. — Povest matere kovačice. — Župnikova pripovedka. — Kmetica pripoveduje, kako je Jan služil. — Upravnikova povest. — Svetnikova povest. — Lovčeva povest. — Zidova pripovedka. — Novi gostje prihajajo. — Vodenikova povest. — Smrt pripoveduje, kako sta se srečala z Janom. — Škratova povest. — Krčmarjeva povest. — Priporočamo knjigo mladinskim knjižnicam in tudi podeželskim javnim ljudskim knjižnicam in zasebnikom, ker bodo vsi radi segali po njej. Knjiga je v resnici lepa po vsebini in obliki.

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz se štejem med naročnike Vašega lista. Sem učenec 5. razreda. V našem razredu imamo 12 naročnikov Vašega lista. Čita ga pa skoro ves razred. Izposojamo ga drug drugemu. Ugaja nam posebno povest o Kekcu. Rešujem rad Vaše naloge. Pogledam pa tudi rad Vaš kotichek. Jako me bo veselilo, ako zagledam svoje vrstice v njem.

Prav presrečno Vas pozdravlja

Ivan Kosirnik,
Komenda pri Kamniku.

Odgovor:

Ljubi Ivan!

Vidim, da s pridom prebiraš naš list, ker dobiš v njem vedno kaj, kar služi Tvojem veselju. Danes pa boš še posebno dobre volje, ko boš čital v mojem kotichek svoje pismo.

*

Blagorodni gospod Doropoljski!

Tudi mi planinski otroci Vam hočemo pisati nekaj vrstic. »Zvonček« je prizvončkljal v 20 izvodih v našo šolo ter ga prav radi čitamo. Imamo pa prošnjo do Vas.

Ker se šele slovenščine učimo, želimo, da piše »Zvonček« bolj lahke in kratke sestavke in da prinaša več slik.

Proseč, da sprejmete to pisemce v svoj kotichek, se podpisujemo

z odličnim spoštovanjem

vdani

Alfonz L u k a n
v imenu vseh.

Odgovor:

Ljubi Alfonz!

Da se bomo umeli: oglašáš se v imenu vseh s Planine pri Črnomlju, kjer je bilo

še leta 1918, vse nemško, kjer se pa zdaj kaže, da biva tamkaj pravo slovensko ljudstvo. Tvojo in Tvojih součencev željo sem sporočil »Zvončkovemu« uredništvu, ki jo bo gotovo po možnosti upoštevalo. Sicer sem pa uverjen, da bo mladi rod kmalu popolnoma več slovenskemu jeziku in bo z lahkoto čital in umeval tudi daljše spise. Sprejmi na naslov vseh moje srčne pozdrave!

*

Ljubi gospod Doropoljski!

Danes Vam pišem prvo pisemce in Vas prosim, če bi Vam smela še drugič pisati. Prvo leto sem si naročila »Zvonček«. Jako mi ugaja pravljica »Kekce nad samotnim brezdomom«. Rada bi tudi jaz pristopila h koticekarjem. Obiskujem 3. razred 2. odd. in imam štirirazredno osnovno šolo. Gdč. učiteljico imam jako rada, zato se tudi jako rada učim. Najljubši predmet mi je zgodovina.

Ljubi gospod Doropoljski, prosim Vas, če bi tudi mene uvrstili v svoj kotichek.

Pozdravlja Vas

Pepika Črešnikova
v Vuzenici ob Dravi.

Odgovor:

Ljuba Pepika!

Kjer vlada med učiteljico in med učenko razmerje prijateljstva, ljubezni in spoštovanja, tamkaj ni treba sile ali kazni, da se učenka zave svoje dolžnosti. To dokazuješ Ti sama, ko pišeš, da se učiš rada, ker imaš rada svojo učiteljico. Želim, da bi naj bilo tako po vseh naših šolah!

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Danes se prvič oglašam pri Vas. V »Zvončku« mi najbolj ugaja »Kekce nad

samotnim brezdom». Letos obiskujem IV. a razred osnovne šole na Koroški Beli. Lansko leto, ko sem hodil v III. a razred, smo napravili v mesecu maju izlet v Begunje. Zbrali smo se v šoli na Koroški Beli, potovali smo od tam s svojimi gosposdi učitelji skozi vasi Potok, Moste, Žirovnica, Vrba itd. Dospeli smo okoli dvanajste ure na hribček k cerkvi sv. Petra nad Begunjami. Tam smo imeli kratek odmor in smo med tem časom opazovali lepo ravnino, ki se razprostira proti Radovljici. Opazovali smo tudi krasno Blejsko jezero. Od te cerkvice smo nato potovali v Begunje ter si ogledali razvaline Lambergarjevega gradu. Iz Begunj smo odpotovali polni veselja v Lesce in iz Lesca smo se odpeljali na Javornik in se od tam razšli vsak v svoj dom.

Prosim, natisnite to pismo v svojem kotičku! Prosim, določite, če smem prihodnjič pisati.

Veselo Vas pozdravlja

Ivan Vodopivec.

Odgovor:

Ljubi Ivan!

Lepo si nam opisal šolski izlet, ki ste ga napravili lansko leto. Pravijo, da sploh ni lepše okolice, nego je ona okrog Bleda in Radovljice. Že Prešeren jo imenuje »pobodo raja«. — Meni ni treba določevati, ali smeš prihodnjič zopet pisati. To je odvisno od Tvoje dobre volje.

Velecenjeni g. Doropoljski!

Tudi jaz se Vam usojam pisati. Iz vsega, kar sem čitala v Vašem kotičku, sem spoznala, da ste velik prijatelj mladine. Na ročnica »Zvončka« sem prvo leto. Jako mi ugaja povest »Kekec nad samotnim brezdom«. Pa tudi Vaš kotiček čitam z velikim zanimanjem.

Hodim v II. r. m. š. v Sp. Šiški. Najrajša se učim zgodovine. Pa tudi drugi predmeti me jako zanimajo. Samo risanje mi ne gre izpod rok.

Doma sem v Gorjah pri Bledu. Tam biva tudi moj atek. Izvršuje službo državnega gozdarja.

Jako bi me razveselilo, če bi moje pisemce dobilo prostora v Vašem kotičku. Če dovolite, Vam pišem drugič kaj več.

S tem pisemcem se pridružujem Vašim kotičkarjem in Vas srčno pozdravljam!

Vaša vdana

Alma Svobodova.

Odgovor:

Ljuba Alma!

Pravijo, da je zgodovina učiteljica človeštva. Kdor pozna zgodovino, ta ve, da vedno zmaguje pravica nad krivico, resnica nad lažjo, svoboda nad robstvom. Zato je v vsakem oziru prav, da se najrajša učiš zgodovine. — Samo veselilo me bo, ako mi drugič pišeš še kaj več.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Oprostite, da Vam pišem šele prvič. Hodim v četrti razred osnovne šole. »Zvonček« mi prav ugaja. V šoli se najrajša učim zemljepisja in zgodovine. Drugič Vam pišem še kaj več.

Iskreno Vas pozdravlja

Pavlica Peršinova,
učenka IV. razr. v Tomišlju.

Odgovor:

Dobro jel! Pa mi drugič piši kaj več, da bo tudi odgovor daljši. Za danes se zadovolji s temi skromnimi vrsticami.

* * *

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Uganka.

V zelenem rjavo,
v rjavem belo,
pozlačeno na zelenem
bo viselo.

Modest.

